

Кантур Д. О.

студентка 3-го курсу Інституту прокуратури та слідства
Національного університету «Одеська юридична академія»

ПИТАННЯ ЗБЕРЕЖЕННЯ АДВОКАТСЬКОЇ ТАЄМНИЦІ

Адвокатська таємниця займає вагоме місце у професійній діяльності адвоката, тому вона є основою здійснення повноважень адвоката. Вона є видом професійної таємниці, додержання якої є гарантією успішної діяльності адвоката, яка пов'язана із захистом прав та законних інтересів фізичних і юридичних осіб.

На сьогоднішній день, тема адвокатської таємниці розроблена у практиці та теорії, але вона постійно постає у вигляді нерозв'язної проблеми, викликаючи дискусії та гострі суперечки. Етико-правові проблеми адвокатської таємниці досліджували М. Ю. Барщевський, Д. П. Ватман, О. Л. Жуковська, Я. С. Кисельов, І. Л. Петрухін та ін. Слід зазначити, що адвокатську таємницю необхідно розглядати у двох категоріях: 1) таємниця в правовому сенсі є правовим інститутом, що визначає взаємовідносини між особистістю та суспільством і державою, підстави та межі втручання держави в особисте життя кожного громадянина; 2) в морально-етичному сенсі - етичні норми носять більш загальний характер, а тому регулюються правилами професійної етики. Правовий аспект стає домінуючим, оскільки в умовах змінюється і правовий статус громадянина.

Проблематичним питанням є збереження адвокатської таємниці, саме це є фундаментальною основою діяльності адвоката, яка гарантується законодавством. Відповідно до ст. 23 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» забороняється вимагати від адвоката, його помічника, стажиста, особи, яка перебуває у трудових відносинах з адвокатом, адвокатським бюро, адвокатським об'єднанням, а також від особи, стосовно якої припинено або зупинено право на заняття адвокатською діяльністю, надання відомостей, що є адвокатською таємницею. З цих питань зазначені особи не можуть бути допитані. Забороняється проведення огляду, розголошення, вилучення чи вилучення документів, пов'язаних із здійсненням адвокатської діяльності. У разі проведення обшуку чи огляду житла, іншого володіння адвоката, приміщень, де він здійснює адвокатську діяльність, тимчасового доступу до речей і документів адвоката слідчий суддя, суд у своєму рішенні в обов'язковому порядку зазначає перелік речей, документів, що планується відшукати, виявити чи вилучити під час проведення слідчої дії чи застосування заходу забезпечення кримінального провадження. Під час проведення обшуку чи огляду житла, іншого володіння адвоката, приміщень, де він здійснює адвокатську діяльність, тимчасового доступу до речей і документів адвоката має бути присутній представник ради адвокатів регіону. Для забезпечення його участі службова особа, яка буде проводити відповідну слідчу дію чи застосовувати захід забезпечення кримінального провадження, завчасно повідомляє про це раду адвокатів регіону за місцем проведення такої процесуальної дії. З метою забезпечення дотримання вимог законодавства щодо адвокатської таємниці під час проведення зазначених процесуальних дій представнику ради адвокатів регіону надається право ставити запитання, подавати свої зауваження та заперечення щодо порядку проведення процесуальних дій, що зазначаються у протоколі. У Законі України «Про

адвокатуру та адвокатську діяльність» вказано, що збереження адвокатської таємниці є професійним обов'язком адвоката. Адвокатською таємницею є будь-яка інформація, що стала відома адвокату, помічнику адвоката, стажисту адвоката, особі, яка перебуває у трудових відносинах з адвокатом, про клієнта, а також питання, з яких клієнт звертався до адвоката, адвокатського бюро, адвокатського об'єднання, зміст порад, консультацій, роз'яснень адвоката, складені ним документи, інформація, що зберігається на електронних носіях, та інші документи і відомості, одержані адвокатом під час здійснення адвокатської діяльності (Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність»: від 05.07.2012 р. № 5076-VI // [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/5076-17>).

Адвокатська таємниця повинна мати такий високий рівень, який обумовлюється тим, що тільки таким чином можливо спонукати клієнта дати повну інформацію щодо обставин конкретної справи, без чого захистити його права просто неможливо, адже клієнт не повинен побоюватися розголошення адвокатом конфіденційних відомостей ні третім особам, ні суду, ні іншим державним органам. Таким чином, під захистом адвокатської таємниці треба розуміти сукупність правових засобів, спрямованих на визначення обсягу конфіденційних відомостей. Відповідно до цього, адвокат не зможе надати кваліфіковану юридичну допомогу клієнту до тих пір, поки між ними не буде повного взаєморозуміння та довіри. До предмета адвокатської таємниці належить: 1) сам факт звернення довірителя до адвоката та характер і зміст наданої йому юридичної допомоги; 2) інформація з особистого життя, сімейної, інтимної, суспільної, службової, господарської та іншої сфер діяльності довірителя, що були повідомлені адвокату. До таємниці віднесено слідчі дії, відомості, що одержані від клієнта, та процесуальні дії самого адвоката (Логінова С. М. Адвокатська таємниця: теорія і практика : автореф. дис. канд. юрид. наук: 12.00.10 / С. М. Логінова; Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. - К., 2002. - С. 19).

Адвокат повинен зберігати конфіденційність стосовно будь-якого клієнта у будь-якій галузі права, незалежно від того, чи є клієнт постійним чи звертається за наданням разової допомоги. В ст. 9 Правил адвокатської етики закріплюється вимога про дотримання адвокатами принципу конфіденційності, що є необхідною і найважливішою передумовою довірчих відносин між адвокатом і клієнтом, без яких неможливе належне надання правової допомоги, здійснення захисту та представництва (Правила адвокатської етики: від 17.11.2012 р. № 46 // [Електронний ресурс]. - Режим доступу: [http:// vkdko.org/pravil-advokatskoji-etiki/](http://vkdko.org/pravil-advokatskoji-etiki/)).

Кожний адвокат, виконуючи свої повноваження, повинен про адвокатську таємницю й суворо її дотримуватися. Адже саме адвокатська таємниця є запорукою того, що особа може відверто розкрити адвокату всі обставини та факти, необхідні для надання правової допомоги.

Зазначена проблема є надзвичайно актуальною для сучасної України, тому треба активно працювати у напрямку забезпечення збереження адвокатської таємниці для спілкування адвоката з клієнтом незалежно від того, у якій формі (письмовій, усній) таке спілкування відбувається і де саме зберігаються його результати.